

In de duizend gezichten van Uw volk

Tekst uitgesproken door vicaris-generaal Vincent Schoenmakers bij de presentatie van de beleidsnota In de duizend gezichten van Uw volk op 20 januari 2007 in Bergen op Zoom.

INTRO

Vele gezichten en uitspraken schoven onder klarinetmuziek van Wannes voorbij. Het waren onze gezichten, onze uitspraken, ideeën, gedachten, in geloof op weg naar de toekomst. Die laten we niet op ons afkomen, we gaan die actief tegemoet. Die laten we wel op ons afkomen, biddend zingend *God, van U is de toekomst*. Die laten we niet op ons afkomen, we gaan er actief instaan, als geroepen: *hij, die ons in Zijn dienstwerk heeft gewild, die het gewaagd heeft onze hand te vragen*.

BELEIDSNOTA

In te kort bestek ga ik de hoofdlijnen van de beleidsnota presenteren. In de nota zelf staat het grondiger en vollediger dan ik nu kan zeggen. -- Zo begon het, drie of vier jaar terug. Wat zullen de komende tien jaar ons brengen? We maakten een notitie die we noemden – niet lang over nagedacht – *De Komende Tien Jaar*. We bespraken die met velen in vele bijeenkomsten. Er waren vragen, kritiek, ideeën, opmerkingen, bijstellingen, visies, wensen, gevoelens. We hebben ze allemaal gehoord, allemaal gezien, gedeeld, en alles gewikt en gewogen en toen een keuze gemaakt, - richting ontvangend vanuit het geloof en het eigene van onze kerk. Zo ontstond deze beleidsnota met de titel *In de duizend gezichten van uw volk*. Die duizend gezichten zijn *wij*, wij met zijn vierhonderden, samen met die andere 482.096 ingeschreven katholieke kerkleden in ons bisdom van Breda. *Duizend gezichten van Uw volk*. Samen zijn wij Gods volk – wij met God op tocht, God met ons op tocht.

EENHEID

In de parochie van de Heilige Geest te Rijen maken de kinderen voor het vormsel een elfje. Dat is een gedichtje van elf woorden, dat ze aan mij, die de kinderen vormt, e-mailen. Myke schreef dit: *God, mijn ouders, mijn oudere zus, ik, verschillende mensen, één geloof*. Duizend gezichten, drie bisdommen, vele priesters, diakens, pastoraal werkers en pastoraal werkers, ontelbare onmisbare vrijwilligers, vele dienstbare emeriti - allen – hoe verschillend we ook zijn, delend in die ene zending van Christus. Allen hebben er deel aan en altijd met zorg om die Fakkelt door te geven. Niet voor niets is de beleidsnota door bisschop Muskens getekend op 6 november 2006, het feest van alle heilige verkondigers van het geloof in onze streken. Daar horen we allemaal eigenlijk bij.

INHOUD

De valkuil die voor ons lag en ligt is: het gaat om aanpassing van de kerkelijke organisatie. Maar altijd weer hebben we gezegd - en kunnen we dat tegen elkaar blijven zeggen: het gaat om de verkondiging van het geloof, om ontvankelijkheid voor God, om – denk aan de recente bisschopswijding – om Christus te ervaren en die ervaring met anderen te delen – en ook: hoe kan

de kerk 'huis voor velen' zijn? En hoe kunnen we naar elkaar in barmhartigheid omzien tot gerechtigheid? En dat alles behartigd in deze tijd en in termen van deze tijd. Op maat en ooghoogte van hedendaagse mensen, ook van jongeren. De inhoud van ons geloof als doel voorop, en de organisatie als middel om dat doel te bereiken, daaraan en daarin gepast.

SACRAMENTALITEIT

Maar hoe omschrijf je nu die inhoud van het geloof? Waar het om gaat, waar het om draait. Dat is sacramentaliteit. Geen eenvoudig begrip. Het is een kwaliteit, een waarde, een hoedanigheid. Begnadigd zijn, door God geraakt. Zo kunnen we spreken van de sacramentaliteit van de geloofsgemeenschap als kwaliteit. En die kwaliteit kunnen we hooghouden als we beseffen dat Christus persoonlijk aanwezig is in de Kerk, als de sacramenten worden bediend. In bijzonder als we samenkomen in de viering van de Eucharistie en als Hij tot ons spreekt in de heilige geschriften. Zo is de kerk altijd present-stelling van Christus. En dat mag op ons appeleren. Het is een oproep om – gedoopt en gevormd – a.h.w. in die present-stelling te gaan staan, actief te zijn in de opbouw van de kerk en Hem te laten zien in je handel en wandel, door te leven in geloof en liefde en te getuigen van hoop.

DOELGROEP

Tegelijk vroegen we ons af: voor wie ... voor wie zouden wij er in de toekomst kunnen zijn? Aan wie hebben wij – letterlijk – boodschap. Natuurlijk aan de mensen die zich tot de kerk bekennen en die vaak grote inzet vertonen. Aan alle ingeschreven katholieken, van wie een toenemend aantal meldt: *in ben het van huis uit*. Ze hebben (gelukkig) het thuisgevoel nog maar beleven het actueel niet of weinig. Vanuit de zorg voor eigen kerkleden, die centraal staat, willen we ons breed richten op de velen die in onze tijd zoeken naar zin, houvast en ethische oriëntatie. En we zetten ons in voor kwetsbaren, mensen in de marge, kansarmen, slachtoffers van uitsluiting en uitbuiting.

DEZE TIJD

We staan als kerk met twee voeten in deze tijd. We proberen de tekenen van de tijd te zien. Die heeft vele kanten. Zorgelijke kanten: een samenleving die te zeer beheerst wordt door competitie-strijd, concurrentie en efficiëntie. Vele sectoren: onderwijs, gezondheidszorg, handel, sport en techniek verliezen daardoor kwaliteit. En we leven in een samenleving met een grote communicatietechniek, maar er zijn meer eenzame mensen dan ooit. Veiligheid van mensen is in het geding. Mensen vragen: is er nog een veilige toekomst voor mij, mijn gezin, mijn kinderen? Er zijn ook hoopvolle kanten: oproepen van vele zijden om mensenrechten en rechten van het kind hoog te houden, toenemend oog voor behoud van natuur en milieu, groei van besef van de noodzaak van waarden, normen en deugden. En er komt een ander zicht op religie. Er is meer oog voor de sociale cohesie van religie. Er is een toenemende belangstelling, ook in instellingen en bedrijven voor spiritualiteit. Zeker ook door de toenemende aanwezigheid van de andere godsdiensten en culturen in ons midden.

DIT BISDOM

We zijn kerk in het westelijk deel van Noord-Brabant en de provincie Zeeland. Er zijn enkele grote tot middelgrote steden en vele kleinere plaatsen en dorpen, waaromheen veel land- en tuinbouw is. Deze verkeert in een moeilijke situatie. Sommige steden en dorpen zijn van oudsher bijna geheel katholiek, anderen niet of geenszins. In het algemeen zijn er met de protestante kerken goede relaties. Algemeen is - sociaal-economisch gezien - het leven in onze streken welva-

rend, al moet een toenemend aantal mensen op of onder het bestaansminimum leven. Oudere buitenlanders en alleenstaande vrouwen met kinderen met name. Door de ligging van ons bisdom tussen Rotterdam en Antwerpen groeit in het noordelijk (Moerdijk) en westelijk deel van Noord-Brabant en ook op Walcheren en in het midden van Zeeuws Vlaanderen de industrie. In Zeeland is er in de zomermaanden druk toerisme. In bosrijke gebieden van Noord-Brabant zijn vele campings, waar in de zomer duizenden mensen vertoeven en vertieren.

STATISTIEK

De statistieken geven aan dat er in ons bisdom 482.496 ingeschreven katholieken zijn over (nu) 103 parochies. Het wekelijks kerkbezoek is 5.6 %, hetgeen landelijk laag is. er 50 % van de gezinnen/personen nemen (namen vorige week dus) deel aan de actie Kerkbalans, wat landelijk gezien hoog is. Er zijn in het parochiepastoraat werkzaam: 38 priesters, 9 diakens, 34 pastoraal werkers en 34 pastoraal werkers. Daarnaast zijn er vele pastorale beroepskrachten werkzaam in andere vormen van pastoraat (religieuzen, justitiepastoraat, gezondheidszorg, pastorale dienstverlening, bestuur, e.a.).

HOOFDLIJNEN VAN BELEID

Als hoofdlijnen van diocesaan pastoraal-organisatorisch beleid in de afgelopen decennia zouden we willen noemen: * samenwerking van parochies en teamvorming van de pastorale beroepskrachten, die daartoe in teamverband worden benoemd. * vitalisering van de plaatselijke geloofsgemeenschappen. Met name wordt geïnsisterd op het maken van beleidsplannen; * erkenning van de plaats en taak van vrijwilligers in het pastoraat en zorg voor vorming van vrijwilligers. Dat laatste punt heeft grote aandacht gehad in een opgestelde theologie van de vrijwilliger, in beleidsvoorstellen ten aanzien van inzet van vrijwilligers, in vorming en toerusting van hen.

ZORGPUNTEN

We hebben in dezen goede voortgang gemaakt, zeker op hoofdlijnen, maar er zijn ook zorgen ontstaan. Als zorgpunten zouden we willen noemen: een goede positionering van de gewijde ambten van de priester en de diakens en de functie van de pastoraal werk-st-er in verscheidenheid en samenhang, in de samenwerking in het pastoraal team; * het behoud van de viering van de Eucharistie als bron en hoogtepunt van het geloof van de geloofsgemeenschap. * het ouder worden en vertrek van pastorale beroepskrachten en de kleine instroom van nieuwe priesters, diakens en pastoraal werk-st-ers, - wat ook een vraag inhoudt om roepingpastoraat in verband met het doorgeven van de Fakkel. * en een zorgpunt is: jongeren die niet of nauwelijks de kerk zoeken en slechts in klein aantal door de kerk bereikt worden. – We hopen deze zorgpunten mede te behartigen in het nieuwe diocesaan beleid.

DE GELOOFSINHOUD VOOROP

In het beleid van de komende jaren staat de geloofsinhoud inhoud voorop. Het zij nogmaals gezegd. Die inhoud zou ook zo verwoord kunnen worden: In het pastoraat gaat het vooral om de ‘dienst der bemiddeling’, gericht op ontvankelijkheid voor God, die ons tegemoet treedt, eer en evenzeer als wij God zoeken. Het gaat om de bemiddeling te behartigen tussen die ene werkelijkheidsdimensie die goddelijk en onzichtbaar is, en die andere, die van de mensen is, ervaarbaar en zichtbaar. Voor het scheppen van de band tussen die twee dimensies, die een mens openheid en perspectief kan geven, heeft de kerk in bijzonder in haar midden ‘heilige woorden en tekenen’, de sacramenten. De dienst van bemiddeling door de sacramenten is in de kerk(en) vooral toevertrouwd aan de gewijde ambten. Woord en sacrament zijn bepalend voor de kerk. Zo zijn Woord

en sacrament en het gewijde ambt als dienst aan Woord en sacrament: kerk-constituerend. Genoemde bemiddeling krijgt uitdrukking in Schriftlezing, symboolhandelingen, riten, gebaren, gebeden, stilte-beleving, e.a. Het vindt haar concentratie en intensiteit in de zeven sacramenten van de kerk. Daarin wordt wat geheim-verborgen is, zichtbaar, beleefbaar tastbaar. Het Geheim (met hoofdletter) wordt in zekere zin onthuld en toegankelijk. Je ontvangt er iets door voor niets: genade dus.

EUCCHARISTIE

Onder de zeven sacramenten neemt de Eucharistie een voorname plaats in. In de Eucharistie komt Christus onder ons. Wij treden in contact met Hem en vandaaruit met elkaar, in woord, brood, beker en wens tot vrede. Zo wordt onze 'eenheid in duizend gezichten van Zijn volk' gefundeerd, bewerkt en versterkt. -- We willen in de komende tijd zien hoe wij de viering van de Eucharistie nog meer als bron en hoogtepunt gestalte kunnen geven, van waaruit we leven. Het bewustzijn daaromtrent kan daarvoor groeien en in een pastoraal plan kan dit geloof, deze gedachte, deze praktijk nog meer gestalte krijgen.

Naar beleid betekent dit dat we in de tijd die komt moeten doen wat we kunnen om de sacramentele dienstverlening zo goed mogelijk te verzorgen. Het vraagt inzicht in de waarde-volheid van de sacramenten, respect voor de bedienaren. Het vereist bereidheid tot samenwerking, oog voor taakverdeling, aandacht voor bevoegdheden en bekwaamheden. Het vraagt om taakverdeling tussen de pastorale beroepskrachten en – indien aanwezig – emeriti-priesters (en emeriti-diakens), opdat gevraagd en gewenst, in de sacramentele bediening wordt voorzien en deelname aan de regelmatige viering van de Eucharistie voor allen wordt mogelijk gemaakt. Het vereist ook catechese, informatie en uitleg.

DIAKONIE

Als aandacht voor sacramentaliteit 'verdieping' van ons geloof zou mogen genoemd worden, dan zou de zorg voor diaconie 'verbreding' van ons geloven mogen heten. Het gaat om verdieping en verbreding. Paus Benedictus XVI schreef in zijn brief 'Deus Caritas est' : *De dienst van de liefde – de diakonia - behoort naast de sacramentaliteit tot het wezen van de kerk, het is een onontbeerlijke uitdrukking van haar diepste wezen.* Graag willen we ook in de komende tijd blijven investeren in een kerk die missionair en diaconaal van karakter is. Daarbij gaat het om diaconale activiteiten en om de bron van waaruit wij handelen: Christus is gekomen om te dienen (Mc. 10:45). Het gaat er om de wereld te bezien in het licht van Gods belofte: leven in overvloed. Daarom bidden en strijden wij voor de vervulling van Gods belofte, hier en elders: deze wereld anders, rechtvaardiger, veiliger, schoner, mooier, vrolijker. Een wereld waar ruimte is voor alle vrouwen, mannen en kinderen om menswaardig te leven in een duurzame relatie met de aarde en alles wat daarop leeft.

ORGANISATIE AANGEPAST

Om meerdere redenen, niet alle hier te noemen, moeten we ook de kerkelijke organisatie aanpassen, - om meerdere redenen, om te noemen: het feit dat we in de toekomst met minder priesters, diakens, pastoraal werkers en pastoraal werk-st-ers en vrijwilligers zullen zijn (ook al zullen we ze blijven roepen) – ik noem: de vele breedvoerige vragen over leven en samenleving die aan het pastoraat worden gesteld, - ik noem: de beschikbare financiën van de kerk, die minder zullen zijn, - ik noem: het aantal kerkleden dat kleiner wordt, - ik noem: de toenemende vraag naar programma's van spiritualiteit, zingeving en geloof, - de toenemende belangstelling voor geloof, kunst en cultuur - op welke terreinen wij iets te bieden hebben – ik noem het vrijwilligersbestand dat zich amper verjongt ...enz. enz. Om meerdere redenen dus – en vooral om nog meer aan-

dacht te kunnen geven – aan de inhoud van ons geloof, aan de kern van ons geloven, aan God die van ons houdt, aan het vormen van gemeenschap, aan de zorg voor vrede en gerechtigheid, aan Christus in ons leven, - daarom, zo denken wij, is het ook nodig de kerkelijke organisatie op maat te maken.

SCHAALVERFIJNING

Geloven betekent vertrouwdheid. Het is zich thuis voelen in een gemeenschap. Daarom ligt het begin van de organisatorische aanpassingen niet in de schaalvergroting, maar in een combinatie van schaalverkleining, schaalverfijning én schaalvergroting. Het accent ligt op de kleine geloofsgemeenschap en de geloofsgroep. Daar zit - als het goed is – de kracht: mensen die op grond van hun doop het geloof beleven en delen. Het kan een plaatselijke geloofsgemeenschap zijn, maar ook (en dat noemen we dan een geloofsgroep) een koorgroep, gebedsgroep, diaconale groep, een groep gender en levensbeschouwing, een bijbelgroep, een Taizé-groep, enz. De geloofsgemeenschap of geloofsgroep die in keuze of door draagkracht een beperkt pastoraal programma kan hebben, weet zich verbonden met het grotere geheel: de parochie, die instaat voor het volledige pastorale programma. Bij de kleine geloofsgemeenschap of geloofsgroep is er altijd een contactgroep of contactpersoon voor het contact naar binnen (naar de eigen groep) en naar buiten (de gehele parochie).

GROTER SAMENWERKINGSVERBAND

Geloofsgemeenschappen en geloofsgroepen samen vormen een groter samenwerkingsverband: de ene parochie. Waar gewenst kan dat ook een verband van twee parochies zijn. Er wordt dus voorzien in het vormen van grotere samenwerkingsverbanden, die één parochie, indien gewenst twee hecht verbonden parochies gaan vormen. Vandaaruit werkt het pastoraal team. De grote parochie is volgens haar eigenlijke taakstelling én geloofsgemeenschap én organisatie. Dus wordt vanuit de parochie de bestuurlijke verantwoordelijkheid behartigd en wordt gezorgd dat over het geheel het pastoraat integraal behartigd wordt: liturgie, catechese, diaconie en kerkopbouw, en dat er ruimte is voor nieuwe initiatieven. In maart 2007 wordt een plan met betrekking tot nieuw te vormen samenwerkingsverbanden op dekenale vergaderingen voorgelegd: op 22 maart 's avonds voor het dekenaat de Baronie, op 26 maart voor het dekenaat Het Markiezaat, op 29 maart voor het dekenaat Zeeland.

PASTORAAL TEAM

In elk groot samenwerkingsverband, werkt een pastoraal team, dat altijd zal bestaan uit tenminste vier pastorale beroepskrachten, waarbij in deeltijd-aangestelden kunnen zijn. Zo mogelijk zal het pastoraal team bestaan uit een priester, een diaken en pastoraal werkers. Evenzeer als we willen inzetten op de samenwerking tussen hen, willen we duidelijkere profilering van de ambten en functies bewerken. We zijn van mening dat die profilering vanuit een erkenning van diversiteit juist ook een belangrijke bijdrage kan worden tot kwaliteit van een pastoraal team. In de beleidsnota is veel geschreven over het eigene van het ambt van priester en diaken en van de functie van de pastoraal werker en werker, die pastorale arbeid verricht met een zending van de bisschop. In het pastoraal team draagt een priester de eindverantwoordelijkheid. Hij is de pastoor, de herder van de hem toevertrouwde parochie. In de nabije toekomst zullen benoemingen van priesters tot pastoor van de parochies meer regel worden. NB Verwacht wordt dat in de nabije toekomst – mede in verband met spreiding van met name priesters over het gehele bisdom – het nodig wordt dat de bisschop na overleg met het kapittel benoemingen en aanstellingen doet voor een bepaalde tijd.¹ Hiermee raken we het hoofdstuk van de mobiliteit van allen, die in het pasto-

¹ vgl. Toepassingsbesluit van de Nederlandse Bisschoppen ad. CIC c. 522

raat werkzaam zijn. Het zal toenemend gewenst zijn en gestimuleerd worden, ook met betrekking tot diakens en pastoraal werk-st-ers, - altijd ook rekening houdend met persoonlijke en familiale omstandigheden.

TEAMLEIDER

In ieder team wordt een teamleider benoemd. Nu er grotere pastorale teams ontstaan, is het aanstellen van een teamleider des te meer nodig. De teamleider geeft leiding aan de werkzaamheden van het team. Het teamleiderschap is in wezen een deel van de algehele pastorale eindverantwoordelijkheid, die door de pastoor wordt gedragen. Hij kan echter dit deel van zijn taak 'delegeren' aan een ander lid van het pastoraal team, bij wijze van spreken zoals de pastoor (kerk)bestuurlijke taken kan delegeren aan een vice-voorzitter. Het ambt van pastoor en de functie van teamleider zijn beiden functies van leiding, echter onder een verschillend opzicht. Waar competitie in competentie speelt, gaat het mis. Waar vertrouwen in elkaar, in elkaars positie en in elkaars kwaliteiten er is, gaat het altijd goed of komt men bij voorkomende moeilijkheden tot een oplossing.

TAAK PASTORAAL TEAM

Het pastoraal team, verbonden aan de parochie, draagt de verantwoordelijkheid voor het gehele pastoraat. Het erkent de eigen draagkracht van de kleine geloofsgemeenschappen en de geloofsgroepen. Het ziet toe dat het pastoraat integraal in het geheel/ in de eenheid van de parochie wordt behartigd. Het ziet toe op een regelmatige viering van de Eucharistie als 'bron en hoogtepunt'² van het geloofsleven. Het legt kontakten 'naar buiten', heeft oog voor en betrokkenheid op wat in de maatschappelijke context gebeurt. En de leden van het pastoraal team weten zich de eerst-aangewezenen om voor te gaan in vieringen. Ook draagt het team verantwoordelijkheid voor vorming en begeleiding van vrijwilligers. Men is aandachtig voor nieuwe initiatieven van verdieping, verbreding en variëteit: met de parochie op Bedevaart, Oecumenisch bijbels leerhuis, Taizé-weekend, misdienaarsweekend, Fakkelprojekt om roepingenpastoraat, een dag voor vrouwen in besturen, enz. Het pastoraal team werkt aan een goed beleidsplan voor de parochie, in samenwerking met het bestuur en eventueel de parochievergadering. Daartoe zal er diocesaan een model worden aangereikt.

GEMEENSCHAPPELIJKE KERNTAAK

In de beleidsnota is uitvoerig geschreven over de eigen en eigenlijke taak van de priester, diaken en pastoraal werker en pastoraal werkster, ook naar ambt en bediening, - uitvoeriger dan hier te vermelden is. We zouden willen stimuleren dat de pastorale beroepskrachten zich nog meer concentreren op hun wezenstaak, aansluitend bij hun kernbekwaamheden: * de pastorale en liturgische bekwaamheid, * de leidinggevende bekwaamheid * en de diakonaal-missionaire bekwaamheid. Vanuit deze kernbekwaamheden zijn priesters, diakens en pastoraal werk-st-ers vooral spirituele leiders, begeleiders van geloofscommunicatie, mensen die het verhaal van mensen in verband en verbinding kunnen brengen met het verhaal van God. Dat geschiedt in liturgie, gebed, stilte, gesprekken, riten, gebaren, enz. En ze geven, gewenst of gevraagd, leiding en begeleiding aan de mensen van de parochie, geloofsgemeenschappen en geloofsgroepen. Ook gaan ze voor in de 'dienst van de diaconie' en brengen in het maatschappelijk en politiek debat evangelische waarden in.

² Lumen Gentium XI - Nederlandse bisschoppen, Meewerken in het pastoraat, 1999, Hfdst.3.1

PASTORAATSGROEP

Op het niveau van het samenwerkingsverband van de parochie(s) wordt aanbevolen dat er een pastoraatsgroep wordt opgericht. Dit wordt situationeel gezien. Het is een groep van betrokken actieve katholieken, die verbonden is met het pastoraal team. De pastoraatsgroep deelt in de uitoefening van de pastorale zorg, waarvoor – zoals vermeld - de pastoor de eindverantwoordelijkheid draagt en die toevertrouwd is aan het pastoraal team. Zo zijn de leden van de pastoraatsgroep ‘medewerkers’ van het pastoraal team voor behartiging van het pastoraat in het geheel van de parochie(s).

DE GEEST

Het moge duidelijk zijn dat we in het beleidsplan de geloofsinhoudelijke context voorop zetten. Die heb ik in hoofaccnten weergegeven. Nadien heb ik vermeld welke organisatorische plannen daarmee verbonden worden. Nu rest ons nog te hopen dat we in de goede geest met elkaar daaraan werken. We hebben én daarin vertrouwen én weten maar al te goed dat het voor ons allen nodig is telkens de echte referenties te (her)ontdekken en de motieven van handelen uit te zuiveren. Immers al doende vergeten we weleens ‘waar het eigenlijk om gaat’ en sluipen allerlei oneigenlijke motieven ongemerkt binnen. Ook aan het pastoraat is routine en sleet, angst en gedoofde inspiratie, formalisme en eigenzinnig handelen niet vreemd. Het is goed dan ons ervan bewust te worden dat de humus van het leven en werken in de kerk de geestelijke dimensie is. Vanuit de Schrift wijzen we dan op de brief aan de Galaten, waarin de vruchten van de Heilige Geest staan verwoord: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid, zelfbeheersing (Gal.5 22-23). Van belang is het bijhouden van de volgende triade: het spreken van een richtinggevend woord, het aanmoedigend woord in alle vriendelijkheid,, het vergevende woord in alle deemoed.

BEPERKING

De voorliggende nota concentreert zich in de reorganisatie slechts op een deel van het pastoraat: het parochiepastoraat. Dat is de keuze. Maar velen – die daartoe niet behoren of daarin niet werken, ondersteunen en helpen, bidden en – zal ik zeggen – ‘duimen’ voor ons: mensen die werken in ziekenhuizen, verzorgings- en verpleegtehuizen, bij religieuzen, in justitiepastoraat. We danken emeriti-priesters, emeriti-diakens, emeriti en emeritae pastoraal werkers en werksters voor hun liturgische assistenties en andersoortige ondersteuning, we zijn orden en congregaties, monniken en monialen die met ons verbonden zijn, erkentelijk. En de mensen werkzaam in onderwijs en opvoeding, en vele maatschappelijke organisaties en andere kerken met wie we samenwerken in Brabant en Zeeland.

BIJEENKOMST MET COLLEGA’S

We willen de nota apart nog eens doornemen met alle pastorale beroepskrachten. Nieuw beleid raakt hen zeer. Dat beseffen we. We weten ook dat we door deze nota een indringend beroep op hen doen. Daarom voor hen een aparte bijeenkomst: ’s avonds 5 maart in het dekenaat Zeeland, op 7 maart ’s avonds in het dekenaat Het Markiezaat en op 8 maart in het dekenaat De Baronie.

EEN FILM

Ga als het kan eens kijken naar de film *As it is in heaven*. Ook op DVD te krijgen. Het is een Zweedse film van Kay Pollak. De beroemde violist Daniël Doreus moet door ziekte zijn carrière opgeven en keert terug naar zijn geboortedorp. Daar wordt hij overgehaald om het plaatselijk

koor te leiden. Hij breidt dat, ook door weerstanden heen, zo uit dat alle bewoners van het dorp erbij horen. Niet door muzikale perfectie, maar doordat ieder recht krijgt zijn/haar eigen toon mee te blazen en mee te zingen. Zo ontstaan menselijke harmonie en akkoord, waar anderen, ook zg. buitenstaanders, gemakkelijk op aan kunnen sluiten. Laten we dat elkaar in geloof toewensen, zonder angst voor elkaar. Als wapenspreuk: Wees niet bang – Sine timore sine timore, serviamus Illi. - Jullie zingen de tweede regel: *Vrees niet, Hij gaat met ons een weg van dagen. (Hij die verlangen wekt, verlangen stilt): Vrees niet, Hij gaat met ons een weg van dagen.*

De rest van deze dag gaat vooral over de geloofsinhoud, waar het om begonnen is. – Dankjewel

Vincent schoenmakers
Vicaris-generaal
20 januari 2007